

MÍT VKUS SE PŘECEŇUJE

*Nejdřív se všem líbí akty, až časem se prý sběratelé dopracují k složitějším dílům, před kterými by možná ze začátku strachy zavřeli oči, protože svět umění posouvá svoje hranice všemi směry a brousí v temné vodě. **Olga Trčková**, spolumajitelka DSC Gallery, říká, že šanci bychom měli dát i věcem, které nás rozechvějí i jinak než pozitivní emocí. "Lepší je stát nad nějakým obrazem delší dobu, zkoumat ho, proč nás vytáčí, než ho přejít se slovy: nuda, hezké, další."*

text Stanislava Lindenthalová foto Tomáš Krist, Mafra

O každé profesi koluje spousta vtipů, moderní umění nevyjímaje. Nedávno jsem viděla fotku baličku rozsypaných těstovin na zemi a k němu titul: náhodou jsem upustil na zem špagety a dostal titul magistra na umělecké škole... nedráždí vás to? Ne vůbec! Tak to má být. Dnes vznikají projekty, které se slovy ani nedají popsat. Svět konceptuálního umění je magie, jiná planeta. Pomůže znát koncept, co je zatím. Jako správný „art snob“ se ptám: kdo je ten člověk, který hodil špagetami? Kde studoval a kdo je jeho kurátor? Hmm... Dám 78 000 korun! Netoužíte o takovém světě vědět víc? Kdybyste si na obyčejnou restauraci dala vycpaného žralo-

ka, pes po něm neštěkne. Když něco podobného pojmenuje Damien Hirst: Fyzická nemožnost smrti v myslí někoho žijícího, je to najednou úžasné. Dílo se dostává do kontextu.

O sbírání umění se prý zajímají čím dál mladší ročníky. Čím si to vysvětlujete? Vydělávají na bitcoinu! (smích).

Ten, kdo by si chtěl začít budovat vlastní sbírku, se může inspirovat i na vašem Instagramu. Zaujala mě třeba dívka s krvavou slzou na ruce. Snažím se i přes internet předávat informace odleh-

Olga Trčková (49)

Investiční expertka na současné umění, spoluzakladatelka DSC Gallery, která zastupuje umělce jako je David Černý, Roman Týc nebo Jiří Černický. Na VŠE získala doktorát z ekonomie a na stejné škole vyučuje předmět Umění a finance. Vlastní jednu z největších sbírek mladého českého umění, je autorkou knihy „The power of communication in the Gallery“, která vyšla letos ve spolupráci s Columbia University NY. Je také autorkou různých projektů na popularizaci současného umění, například Art lovers Academy nebo na Instagramu, @olgatrcokova.

čenu formou. Z nudné školy jsem utíkala, nesnáším pocit, že na mě někdo machruje. Obraz té dívky je od Martina Edera, mého favorita. Vždycky jsem chtěla ty nekontroverznější autory. Když vystavoval u Hirsta v Londýně, ten koupil ještě před vernisáží všechna Ederova díla. Donutí vás zamyslet se nad tím, proč vám ukazuje zrovna zraněnou dívku... Pro Prahu je to velká čest, že u nás vystavuje, stejně jako další naši neotřelí mladí autoři z Londýna nebo Berlína, třeba Justin Montimer. Doufám, že se i díky tomu zařadí Prahu na kulturní mezinárodní mapu a pro naši galerii je to velká výzva.

Říkáte, že jste vždycky ze školy utíkala, ale nakonec jste na VŠE získala titul Ph.D. a dodnes tam vyučujete.

Když se připravuji na učení, nestárne mi mozek. Mladí lidé na VŠE jsou budoucí podnikatelé, založí si úspěšné startupy, každý už někde pracuje... snažím se je nakopnout, že se nemusí bát mít vlastní galerii, vlastní uměleckou agenturu. Učím je, jak být atraktivní pro sponzory, jak si třeba najít mecenáše, že se nemusí spoléhat na žádné granty. I když ze začátku umění vůbec nerozumí.

Nadchnout pro umění studenty VŠ je výzva, ale co malé děti? Vy jich máte sama pět, tři vlastní a dvě vyvdané. Jak je vést k umění od malička?

To je komplikované, děti diktaturu, když se na výstavu musí povinně, nesnáší. Věřím, že si cestu najdou samy. Nejhorší podle mě je, když si sběratel myslí, že jeho děti budou milovat obrazy, které nakoupil a oni je zdědí. Nesmysl! Děti budou milovat peníze, které za ty obrazy jednou dostanou a koupí si něco vlastního. Nepěstujme v sobě představu, že něco sbíráme pro naše potomky. Obklopujme

je krásnými věcmi a naučme je v umění hledat ten fun, zábavu. A ptát se: proč David Černý zapíchnul toho brouka? Proč vztyčil prostředníček? Mám tuhle politickou odvážnost moc ráda a děti to také baví. A když do rodiny přijde novorozenec, radím začít mu sbírat umění jako investici. A nebát se riskovat. Před deseti lety se dala pořídit díla umělců jako je Bolf nebo Černický za zlomek ceny. Dejme šanci i tomu, co se nám třeba teď nelíbí.

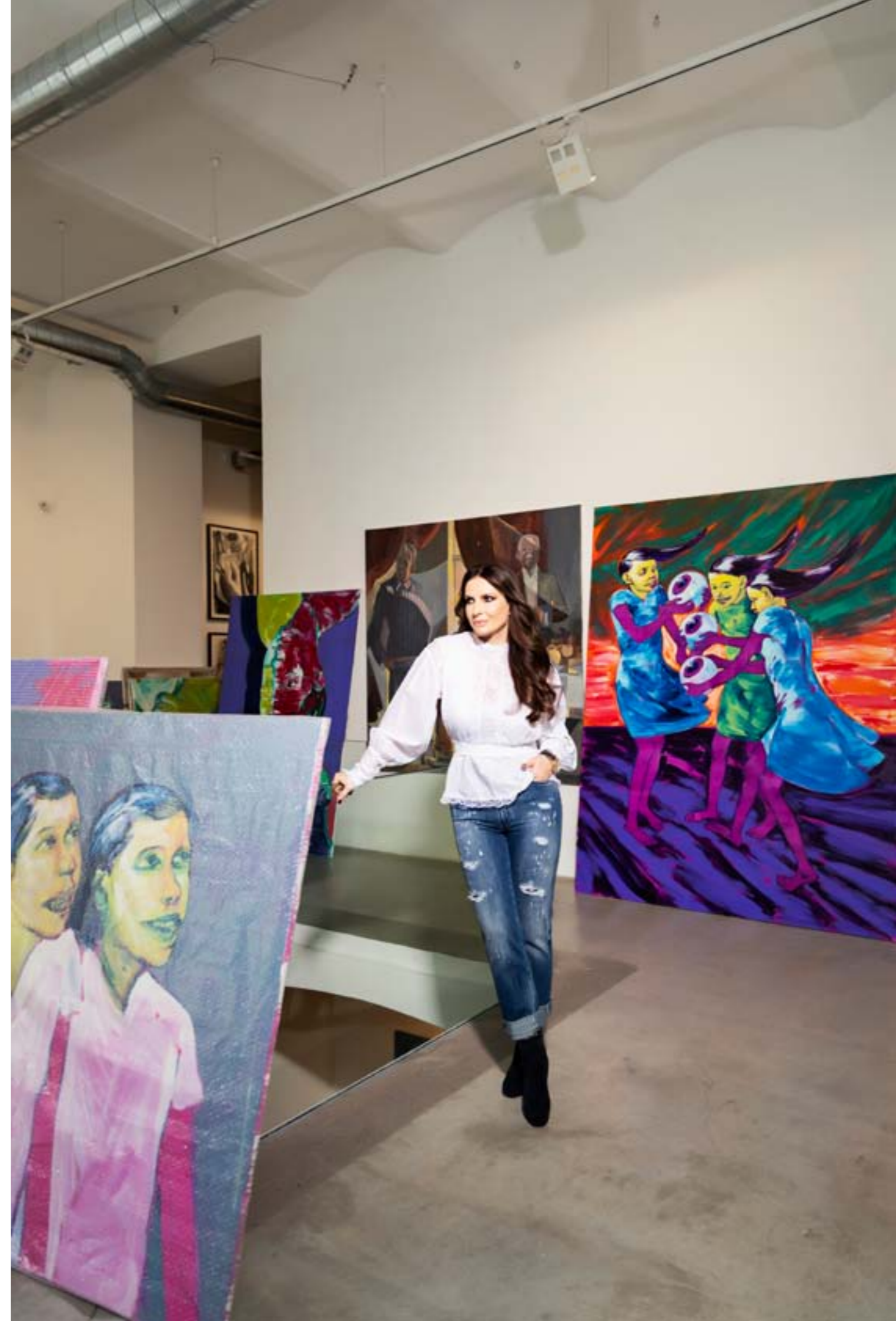
Co myslíte tím, dát šanci i kusům, které se nám nelíbí?

Kdo není úplně kovaný v dějinách umění a nehlédá souvislosti, často si vybírá díla podle první signální... to je takové to: líbí, nelíbí. Ukazuje se ale, že umění, které není na první pohled tolik líbivé, časem to prvoplánově hezké, převálcuje. Neplatí to samozřejmě vždycky. Vyberte si galerii, která je vám sympatická, a dobrých galerií je u nás mnoho. Program, který nabízejí, není náhodně poskládaný. Dejte obrazu patnáct minut, během nichž vám autor nebo galerista budou vyprávět o souvislostech jeho vzniku. Napadl mě příklad. Představte si, že v rohu místnosti bude hromádka soli. Blbost, pousmějete se. Jenže pak se dozvíte, že umělec solí rohy v každém městě, kam přijede a projevuje tak solidaritu oběťmi znásilnění. Najednou má bezvýznamná sůl vyšší smysl.

Aby se toho teď někdo nechtyl...

To snad ne! (smích) Ale tam mířím, když říkám, že se vám něco ze začátku nemusí líbit. Nejdřív všichni chtějí akty. Na tom není nic špatného. Ale najednou vás po čase osloví třeba snová brutalita, která vás vytrhne z toho perfektního světa naleštěných aut, dokonalého designu a výkonných počítačů a začne si na stěně žít vlastním životem.

„Snová brutalita vás vytrhne z perfektního světa naleštěných aut, dokonalého designu a výkonných počítačů a začne si na stěně žít vlastním životem.“

„*Nejlepší sbírky vznikají tam, kde se nejde po trendu nebo líbivosti, ale po něčem neobvyklém. Sbírký, které se třeba zaměřují na zvláštní tetované lidi.*“

Je vkus podle vás vrozená věc, nebo jde o smysl, který se dá vycvičit? A s tím souvisí: existuje dobrý a špatný vkus?

Všechno se přeceňuje, vkus i nějaký sběratelský instinkt. Existuje něco jako insiderská informace, kterou mám třeba já. Víím, komu už na škole fandí, kde ten umělec bude za deset let, protože se o něj zajímají kurátoři. Je to instinkt? Asi ne. Nejlepší sbírky vznikají tam, kde se nejde po trendu nebo líbivosti, ale po něčem neobvyklém. Sbírký, které se třeba zaměřují na zvláštní tetované lidi. Její majitel má víru ve vlastní cestu. Dnes může mít vkus každý, kdo si obleče černé šaty nebo si koupí dvě tři jména, která jsou vždycky dobrá.

Máte představu, jak se v dnešní době soukromé sbírky prezentují Vystavují si lidé díla doma nebo je zamykají do trezoru?

Supersběratelé mohou vytvářet i soukromé galerie a pořádat v nich výstavy. Pak jsou tu střednější sběratelé, kteří vždy najdou doma ještě místo na zdi pro nový kousek. Nepředstavujte si honosné vily, ale i byt 3+1 a mladého kluka, začínajícího právníka, který se nadchnul a začal sbírat tisky na papíře, pro které má vyhrazenou jednu stěnu. Sběratelství není jako dostihy, nemusíte vlastnit koně. Začněte na třeba Avu a kupte za 30 tisíc olej od mladé umělkyně a za deset let může mít obrovskou hodnotu. A nebo nemusí... My jsme se v galerii pro stejný obrovský risk rozhodli před rokem a vychází to. Například rumunský autor žijící v Berlíně Norbert Stefan je na startu, tudíž za výbornou cenu a ta poroste. Stejně tak Simone Hack nebo Dennis Scholl, oba zavedení malíři z Berlína, vystavují v různých německých kunsthalle a jsou v prestižních knížkách, přitom pořád za skvělé peníze.

A jak se z vás stala sběratelka a galeristka?

Nastoupila jsem na školu a zrovna byla revoluce, studovala jsem žurnalistiku. Každý mohl dělat cokoli. Chvilku jsem byla v Regensburgu, chvilku ve Vídni, naučila jsem se dobře německy. Pak jsem našla práci v aukčním domě Dorotheum, kde jsem se naučila dražit. Zatoužila jsem ale po tom vybírat si sama, koho budu zastupovat, nejen dražit to, co mi někdo donese. Měla jsem takovou romantickou představu, že svůj život spojím s umělci, jejichž práce pro mě má nějaký význam.

Za dobrým uměním prý pojedete až na konec světa? Kam byste teď zamířila, kdybyste mohla?

Nejde o žádnou velkou exotiku, vždycky začnu a skončím v New Yorku nebo v Londýně. Vezmu si tenisky a objevuji nové projekty v garážích, v opuštěném metru, různé muraly (umění na zdech ve veřejném prostoru)... vždycky vás někdo odchytí a ukáže vám něco nového. Tady v telefonní budce nebo kebab stánku, který včera zkrachoval, už je dnes nová galerie. Londýn, to je umělecký svět, který nikdo nikdy zcela neobsáhne.

A všichni se užijí? I ten ve stánku po kebabu?

Ne, žijí složitý život, mají tři profese a rozváží pizzu, aby mohli malovat. Ale už jen být tam, to je poslední krok před úspěchem, že je náhodou někdo objeví. Jde o obět budoucímu štěstí.

V obývacím pokoji vám nad gaučem visí obraz, který by na někoho mohl působit až strašidelně: skupinka dětí chodí dokola v továrně, která vypadá jako po atomovém výbuchu. Tam směřujete, když říkáte, že by se člověk měl obklopovat uměním, které pro něj není líbivé na první dobrou?

Obráz od Jankovského miluji. Záleží, co si do něj vkládáte, já naši současnou situaci. V tom hrozném, nukleárním světě, si kluci našli trochu zábavy. Lepší je stát nad nějakým obrazem delší dobu, zkoumat ho, proč vás vytáčí, než ho přejít se slovy: nuda, hezké, další. Když po vás někdo chce názor na nějaké dílo, vždycky můžete zamyšleně poodstoupit od obrazu, odmlčet se a nakonec pronést: Příliš formální!

Vybavíte si nějaké dílo, na které jste se nevydržela dívat?

Už padesát let se maluje třeba s odsátým tukem z liposukce, stále se posouvají hranice... dnes už se nefotí zátiší, ale složitý život gayů na Ukrajině. Osobně mě rozechvívají právě takové věci, které upozorňují na nějakou krutost ve světě.

Není galerista i trochu psycholog?

Někdy. Musíme umět vyprávět i poslouchat. Jedno z velkých galeristických klišé se často odehrává v amerických seriálech: všechno důležité začíná i končí v galerii. Když má být Nicole Kidman zajímavá, vyvolává aukce v Sotheby's nebo pracuje jako galeristka. Pravda je ale mnohem normálnější. **C**